

GREENPEACE

SAYI #136

ŞİRKETLERİN
YARATTIĞI
PLASTİK
CANAVARI

MAR 2019 130 TL

İçindekiler

6 soruda 'Tek Kullanımlık Plastikler Yasaklansın Projesi'

Greenpeace Akdeniz İletişim Yöneticisi Gözde İncegöl 6 soruda 'Tek kullanımlık Plastikler Yasaklansın Projesi'ni anlatıyor. Greenpeace Avrupa Birliği'nde yasaklanan tek kullanımlık plastiklerin Türkiye'de de yasaklanmasını talep ediyor.

Plastik bir canavarla karşı karşıyayız!

"Greenpeace gemisi Beluga ile Ren Nehri üzerinden Hollanda, Almanya ve Fransa'ya seyahat ediyoruz. Bu yolculukta bize fotoğraflarda gördüğümüz plastik canavar eşlik ediyor. Bu canavarı tek kullanımlık plastiklerden vazgeçmeyen şirketler yarattı..." Greenpeace İsviçre Küresel Plastik Kampanyası Lideri Mirjam Kopp'un kaleminden...

Afşin'de termik santraller 17 bin erken ölüme neden oldu

Greenpeace aktivistleri, Türkiye'de kömürden en çok etkilenen bölgelerin başında gelen Afşin'deki kömürlü termik santrale projeksiyon yöntemiyle "Bu baca zehir saçıyor" mesajını yansıttı. Aktivistler, Elektrik Üretim AŞ'ye (EÜAŞ) ait Afşin B santraline 6 Mart'ta yansıttıkları mesajla Afşin'deki kömürlü termik santrallerin çevreye ve insan sağlığına verdiği olumsuz etkilere dikkat çekti.

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz Basım ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. adına Ece Ünver

Genel Yayın Merkezi

Teşvikiye Mah. Şakayık Sok. No:40/7, 34365 Şişli, İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Ece Ünver

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Nilay Vardar

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon Reklam Tanıtım ve Proje Danışmanlığı A.Ş.

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

© Francesco Alesi / Greenpeace

GREENPEACE

© Jack Perks / Greenpeace

Tek kullanımlık plastikler yasaklansın!

Avrupa Birliği plastik pipet, kulak çubuğu, tabak, çatal, bıçak, kaşık, içecek karıştırıcıları ile köpük gıda kapları ve bardakları yasakladı. Alternatifi olan bu ürünler Türkiye'de de yasaklanmalı. Üç tarafı plastiklerle değil, denizlerle çevrili bir Türkiye için bunu yapmalıyız.

Akdeniz'den alınan derin deniz örneklerinin yüzde 92,8'inde plastik saptandı. Akdeniz Havzası'nda 4

metrekareye 1 plastik atık düşüyor. Sorunun en büyük kısmını da 2 dakika kullanıp attığımız tek kullanımlık plastikler oluşturuyor.

Plastik pipet, tabak, çatal, kaşık ve kulak çubuğu... Alternatifi olan bu ürünlere ihtiyacımız yok. Acilen harekete geçmezsek denizlerimiz plastik çöplüğüne dönecek. Plastiksiz bir gelecek mümkün. Geleceğimiz için siz de imza verin.

Hedefimiz 50,000 imza!

plastiktenkurtul.org

Greenpeace Akdeniz İletişim Yöneticisi
Gözde İncegöl 6 soruda 'Tek kullanımlık
Plastikler Yasaklansın Projesi'ni anlatıyor.

6 SORUDA TEK KULLANIMLIK PLASTİKLER YASAKLANSIN PROJESİ

1 Plastiklerin denizlerimize zararı nedir?

Dünya artık denizlerimizin yaşadığı plastik krizinin boyutlarını biliyor. Her dakika bir kamyon dolusu plastik denizlere karışıyor. Bu plastiklerin doğada çözünmesi yüzyılları alıyor. Okyanusun en derin bölgelerinde, kutup denizindeki buzun içinde bile plastik var. Çoğu plastik, çevre koşulları ne olursa olsun biyolojik olarak ayrışmıyor. Maalesef bugüne kadar üretilen plastiğin yüzde 90'ı geri dönüştürülmedi.

Büyük plastik parçaları balinalar, kaplumbağalar ve deniz kuşları gibi türlerin boğulmasına neden oluyor; küçük plastik parçaları ise deniz hayvanları tarafından yiyecek sanılıp yeniyor.

Bilim insanları 700 deniz canlısı türünün okyanuslardaki plastiklerden etkilendiğini belirtiyor. Deniz kuşlarının yüzde 90'ının, deniz kaplumbağalarının üçte birinin midesinde plastik var. Balina ve yunus türlerinin yarısından fazlası plastik tüketiyor. Özetle heybetli balinalardan balıklara ve hatta deniz tuzuna kadar her şeyde mikroplastikler bulundu.

Greenpeace'in "Plastik Dolu Akdeniz" raporuna göre Akdeniz'den alınan derin deniz örneklerinin yüzde 92,8'inde plastik çıktı. Akdeniz Havzası'nda 4 metrekareye 1 plastik atık düşüyor. Sorunun en büyük kısmını da 2 dakika kullanıp attığımız tek kullanımlık plastikler oluşturuyor.

2 Tek kullanımlık plastik nedir?

Tek kullanımlık plastik yalnızca bir defa kullanılıp atılmak üzere tasarlanmış tüm plastiklerdir. Buna örnek olarak yalnızca bir kez kullanılan, sonrasında geri dönüştürülen ya da imha edilen plastik pipet, plastik çatal, bıçak vb. verilebilir. Tek kullanımlık plastiğin içerisindeki malzemelerin geri dönüştürülebilir olup olmaması onun tek kullanımlık olduğu gerçeğini değiştirmiyor.

3 Avrupa Birliği tek kullanımlık plastiklerle ilgili ne karar aldı?

Aralık 2018'de Avrupa Birliği, Avrupa'nın plaj ve denizlerinde en sık rastlanan 10 adet tek kullanımlık plastik ürün ile denize bırakılan balıkçılık malzemeleri hakkında yasaklama, kullanımı azaltma vb gibi yeni kurallar konulması konusunda anlaşmaya vardı. Tüm bu ürünler deniz kirliliğinin yüzde 70'ini oluşturuyor. Avrupa Birliği'nin yasakladığı ürünler şunlar: Plastik pipet, plastik kulak çubuğu, plastik tabak, plastik çatal-bıçak takımı, plastik içecek karıştırıcıları, plastik balon çubukları, okso-bozunur plastik ürünler, köpük gıda kapları ve içecek bardakları. Üye ülkelerin anlaşmadaki kuralları kendi ulusal yasalarına adapte etmek için iki yılı var.

Plastik kirliliğiyle mücadelede kararlı olmak çok önemli. Mücadeleye katılın, plastiksiz bir gelecek için birlikte hareket edelim.

© Soojung Do / Greenpeace

4 Greenpeace Akdeniz ne talep ediyor?

Greenpeace Akdeniz Türkiye'nin AB direktifine uymasını ve bu ürünlerin Türkiye'de de yasaklanmasını talep ediyor. Bu ürünler, tek kullanımlık plastik ürünler içinde uygun fiyatlı alternatifi olan en gereksiz plastikler. Bu ürünlerin daha sürdürülebilir alternatifleri var.

5 Biyoplastikler nedir ve çözüm müdür?

Genelde petrol bazlı plastiklere ‘sürdürülebilir alternatifler’ olarak lanse edilen biyoplastikler çok kısıtlı olan biyolojik kaynaklardan üretiliyor. Bunlar kullanım ömürlerinin sonunda fosil bazlı muadilleri kadar zarar verebiliyor. Örneğin tüm biyoplastikler, diğer plastikler gibi geri dönüştürülebilir olarak tasarlanmıyor. ‘Biyoplastik’ etiketi çoğu ülkede yasal olarak bağlayıcı değil. “Çevre dostu”, “biyobozunur”, “gübrelenebilir” gibi ifadeler genellikle insanların malzemeyi yanlış yorumlamasına neden oluyor.

Biyoplastikler de mevcut plastik geri dönüşüm süreçlerine giriyor ve pek çok etikette olduğu gibi geri dönüştürülen malzemenin kalitesini düşürebiliyor. Geri dönüşüm ve gübreleme sistemleri de bu malzemeleri doğru şekilde ayırıp işleyecek şekilde tasarlanmıyor. Bu biyoplastikler deniz ortamında bozunacak yapıya sahip olmayabiliyor; okyanuslardaki plastik miktarını, bunların taşıdığı riski, fiziksel ve kimyasal etkilerini azaltmıyor. Ayrıca mevcut biyolojik bazlı plastiklerin yaklaşık %80’i tarımsal işlem gerektiren nişasta gibi ham maddelerden üretiliyor ve gıda üretimiyle rekabete giriyor. Her ne kadar yeni teknolojiler ve ham maddeler (alg, deniz yosunu, metan, organik atık vb.) geliştiril-

mekte olsa da, biyoplastiklerin en büyük ham maddesi şu anda tarımsal ürünlerden elde ediliyor ve bunların yarısından fazlası Asya’da üretiliyor.

6 Tek kullanımlık plastiklerin yerine tek kullanımlık kağıt ürünlerin kullanılmasını savunuyoruz?

Hayır. Kağıt gibi başka tek kullanımlık malzemeleri kullanan sistemlere öncelik verilmesi ve aşırı tüketim baskısının plastik kirliliğinden ormansızlaşmaya dönüşmesi asla bizim destekleyeceğimiz bir şey olamaz. Kağıt ürünler geçici bir geçiş çözümü olarak kullanılabilir, ancak yeniden kullanılabilir eşyalarda ve alternatif teslimat sistemlerinde yatırımların ve yeniliklerin gerçekleşmesi gerekiyor. Şirketler tarafından bize dayatılan kullan at kültüründen sistematik olarak uzaklaşmamız, yeniden kullanıma ve en baştan daha az atık oluşturan teslimat sistemlerine öncelik veren yeni iş modellerine yönelmemiz gerekiyor. Kağıt alternatiflere geçmek sınırlı durumlarda mantıklı olabilir, ancak sağlıklı ve temiz bir gezegen istiyorsak tek kullanımı tamamen bırakmalıyız. Gezegenimizi plastikten korumaya çalışırken, ormanlarımızı feda edemeyiz.

PLASTİK BİR CANAVARLA KARŞI KARŞIYAYIZ!

Greenpeace gemisi Beluga ile Ren Nehri üzerinden Hollanda, Almanya ve Fransa'ya seyahat ediyoruz. Bu yolculukta bize fotoğraflarda gördüğünüz plastik canavar eşlik ediyor. Bu canavarı tek kullanımlık plastiklerden vazgeçmeyen şirketler yarattı...

Fotoğraflar: © Marten van Dijk / Greenpeace

Rainbow Warrior yakın zaman önce Filipinler'deki Verde Adaları'nın etrafındaki suları, yani dünyanın el değmemiş deniz ortamlarından birini keşfetti. Bu keşif bize adanın en küçük sakinlerinin bile plastikten etkilendiğini gösterdi.

Güneydoğu Asya'yı tanıyanlar, burada plastik kirliliğinin çok yoğun olduğunu bilirler. Bu sorun aslında çok başka bir yerde; geri dönüştürülemeyen tek kullanımlık plastik ambalajlı ürünleri altyapı bulunmayan yerlere atmaya karar veren çok uluslu şirketlerin toplantı odalarında başladı. Basitçe söylemek gerekirse, bu şirketler bir #PlasticCanavar yarattı. Biz bu plastik canavarı yaratıldığı yere geri göndermeye kararlıyız. Küresel olarak yürütülen "Plastikten Kurtul" kampanyası kapsamında, şirketlerden tek kullanımlık plastik üretmeyi durdurmalarını, harekete geçmelerini ve bu konuda somut adımlar atmalarını talep ediyoruz.

Yarattığınız canavarın sorumluluğunu almak zorundasınız

Global Alliance for Incinerator Alternatives (GAIA) tarafından yapılan atık denetim çalışmalarına göre, Nestlé ve Unilever Filipinler'deki en büyük plastik kirleticiler arasında yer alıyor.

Mart ayında Greenpeace aktivistleri ve gönüllüleri Unilever'e bir ziyarette bulundu. Hollanda'nın Rotterdam şehrindeki genel merkeze giderken bize devasa bir

plastik canavar eşlik etti. Şimdi Nestlé'nin de aynı mesajı almasını istiyoruz: Plastik bir canavar yarattınız ve bunun sorumluluğunu almak zorundasınız.

Plastik bir canavarla seyahat ediyoruz...

Greenpeace gemisi Beluga ile Ren Nehri üzerinden Hollanda, Almanya ve Fransa'ya seyahat ediyoruz. Bu yolculukta yanımızda plastik bir canavar var çünkü Nestlé'ye görmezden gelemediği kadar ciddi bir mesaj göndermek istiyoruz: Dünyamızı tek kullanımlık plastiklerle kirlitmeye son verin.

Nestlé sonunda geri dönüşümün bu krizi tek başına çözmeyeceğini anladı ama plastik kirliliğinin üstesinden gelmek için gereken hızda ve ölçekte hareket etmiyor. Nestlé yılda 1.7 milyon ton plastik kullanıyor. Son 5 yılda şirketin ambalaj portföyündeki plastik kullanımı %5 oranında arttı. Nestlé ürünlerinin %98'i tek kullanımlık ambalajlarda satılıyor ve plastik kirliliğine ilişkin küresel marka denetimlerine göre Nestlé küresel olarak plastik kirleticileri listesinde 3. sırada yer alıyor. Artık Nestlé'nin söylediği ile yaptığı birbirini tutmalı. Bunun için tek kullanımlık plastikleri tedarik zincirinden aşamalı olarak çıkartmalı, yeniden doldurulabilir / kullanılabilir teslimat sistemlerine yatırım yapmalı. Nestlé'ye sesleniyoruz: Yarattığınız plastik kirliliğinin sorumluluğunu alın. Artık belirsiz ifadelerin ve küçük ölçekli denemelerin ötesine geçmenin ve gerçek bir liderlik sergilemenin zamanı geldi.

Afşin'de termik santraller 17 bin erken ölüme neden oldu

Greenpeace aktivistleri, Türkiye'de kömürden en çok etkilenen bölgelerin başında gelen Afşin'deki kömürlü termik santrale projeksiyon yöntemiyle "Bu baca zehir saçıyor" mesajını yansıttı. Aktivistler, Elektrik Üretim AŞ'ye (EÜAŞ) ait Afşin B santraline 6 Mart'ta yansıttıkları mesajla Afşin'deki kömürlü termik santrallerin çevreye ve insan sağlığına verdiği olumsuz etkilere dikkat çekti.

Tüm santral projeleri yapılırsa 32 bin erken ölüme neden olacak

Greenpeace Akdeniz'in Mart 2019'da hazırladığı "Afşin'de Kömürlü Termik Santrallerin Bedeli" isimli hava modellemesi raporuna göre Afşin'deki santrallerden çıkan emisyonlar yetişkinlerde inme, akciğer kanseri, kalp ve solunum yolu hastalıkları ve çocuklarda solunum yolu enfeksiyonları riskini artırıyor. Bu santraller kum tanesinden bile küçük parçacık madde (PM2,5) ve azot dioksit (NO2) kirliliği nedeniyle bugüne kadar 17 bin erken ölüme neden oldu. Üstelik Afşin'e 4 tanesi EÜAŞ'a ait olmak üzere toplamda 6 santral daha yapılmak isteniyor. Greenpeace Akdeniz'in modellemesine göre mevcut santraller ve yapılması planlanan santral-

er ömürlerini tamamladığında toplamda 32 bin erken ölüme neden olacak. Türkiye'de aktif 28 kömürlü termik santral, planlanan 40'tan fazla kömürlü termik santral projesi var. Greenpeace Akdeniz, "Kömürü Bırak" projesi kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan kömürlü termik santral projelerini iptal etmesini ve yenilenebilir enerjiye yatırım yapmasını talep ediyor.

Greenpeace Akdeniz İklim ve Enerji Proje Sorumlusu Onur Akgül konuyu şu sözlerle değerlendiriyor: "Kömür 33 yıldır Afşin-Elbistan'ı zehirleyerek insan sağlığını ve çevreyi tahrip ediyor. Bu yetmezmiş gibi, planlanan 6 yeni santralle bu bölge adeta gözden çıkarılıyor. Afşin'dekiler de dahil Türkiye'de planlanan tüm termik santral projelerinden vazgeçilmeli, yenilenebilir kaynaklara yatırım yapılmalı."

Maraş'a bağlı Afşin/Elbistan bölgesinde 33 yıldır çalışan Afşin A ve 15 yıldır çalışan Afşin B santralleri bölgede geri dönüşü olmayan bir tahribat yarattı. Greenpeace'in 2014 tarihli "Sessiz Katil" raporuna göre, Afşin'deki santraller Avrupa'nın en yüksek kirlilik kaynaklı muhtemel ölüm oranına sahip.

Fotoğraflar: © Caner Özkan / Greenpeace

Hemen Şimdi "PLASTİK" yaz, 2322'ye gnder.

Sen de kampanyamıza katıl!

PLASTİK KİRLİLİĞİNE DUR DE!

Her yıl yaklaşık 12 milyon ton plastik, denizlerimize karışıyor ve bu plastiklerin doğada çözünmeleri yüzlerce yıl alıyor. Her yıl binlerce deniz kaplumbağası ve başka deniz canlıları, plastik parçalarını yutarak veya bu parçalara dolanarak hayatlarını kaybediyor. İmza kampanyasına katıl, plastik kirliliğine karşı birlikte neler yapabileceğimizi anlatmak için seni arayalım.

Plastik
yaz
2322'ye
gnder

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Trkcll ve Vodafone için SMS başına KDV ve OİV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek deėiŐiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar. Dergi aboneliği hakkında bilgi vermek için destekçi iliŐkleri ekibimiz sizi en kısa zamanda arayacaktır.